אִשְׁתַּנִי אלא באמת בכתיבת הוי"ה הוא לא משתנה אמנם כאשר קוראים את שם הוי"ה הוא נקרא אדנ"י, כי סוד הכתיבה הוי"ה הוא כאשר ז"א במקומו באצילות ששם הוא לא משתנה, אמנם בקריאה שם אדנ"י הוא חוץ למקומו באצילות ובזה הוא משתנה להקראות אדנ"י. (שמות כג) **הִשָּׁמֶר מִפָּנָיו וּשְׁמַע בְּקֹלוֹ אַל תַּמֵּר בּוֹ** והנה מטטרו"ן דיצירה הוא מקום התמורה כי מש"כ 'השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו', פירושו אל תמירו אותי ותחליפו אותי במטטרו"ן[שפד] ומכאן משמע שמטטרו"ן הוא מקום התמורה, והוא מאחר שהשכינה מתלבשת בו כאשר היא יורדת ליצירה. **בְּגִין דְּשִׁפְחָה דִּילֵיהּ אֲדנָ"י, שְׁמָהּ כְּשֵׁם מַטְרוֹנִיתָא** ומה שאמרנו ששם הוי"ה משתנה ומתלבש בשם אדנ"י אין הכוונה לשם אדנ"י דאצילות, אלא זה נאמר בגלל שפחת מטטרו"ן שהוא סנדלפו"ן דעשייה שהוא שם אדנ"י ששמו כשם המלכה מלכות דאצילות. **וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִשְׁתַּנִי, בְּגִין דְּאִיהוּ נַעַר. בֵּיהּ רָוָא** (רוּחָא) (איוב לג) **יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו** והקב"ה ז"א משתנה כאשר הוא מתלבש בנער מטטרו"ן דיצירה, והוא מאחר שהוא סוד ו"ק דיצירה כרבו שהוא ו"ק דאצילות, ובמטטרו"ן הוא סוד 'ישוב לימי עלומיו' דהיינו שז"א המתלבש בו ישוב לאצילות.

אור הרשב"י

[שפד] כדאיתא בסנהדרין דף לח עמוד ב' זהו מטטרון, ששמו כשם רבו, דכתיב כי שמי בקרבו. – אי הכי ניפלחו ליה! – כתיב אל תמר בו – אל תמירני בו.

סוד אני ה' לא שניתי

אֲבָל שְׁכִינְתָּא אֵצֶל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מִשְׁתַּנִּית, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבָּהּ לָא אִשְׁתַּנִּי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי ג) **אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי, אֲנִי, שְׁכִינְתָּא. יְהוָה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא** אמנם השכינה דאצילות כשהיא אצל הקב"ה ז"א דאצילות בסוד הייחוד היא לא משתנית, וכן הקב"ה ז"א דאצילות כלפיה הוא לא משתנה, כי הוא סוד 'אני יהו"ה לא שניתי', דהיינו אני הוא המלכות הוי"ה הוא העמוד האמצעי ז"א, שאלו זו"ן דאצילות לא משתנים. **שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ, דָּא סַנְדַּלְפּוֹן, סַנְדָּל אִיהוּ לְגַבֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנַעַל לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא** ומש"כ 'שלף איש נעלו', הוא סנדלפו"ן דעשייה שהוא נקרא סנדל כלפי הקב"ה ז"א דאצילות, והוא נקרא נעל כלפי השכינה דאצילות, כי לפי שהמלכות היא נעולה בתוכו בגלות לצורך הנהגת התחתונים הוא נקרא נעל אליה מאחר שהוא נועלה וסוגרה, אמנם ז"א אינו נעול בו אלא רק רגליו מתלבשים בו ומשום כך הוא נקרא לגביו רק סנדל (רמ"ק). **אֲבָל תִּפְאֶרֶת, דְּכָלִיל שִׁית סְפִירָן, אִיהוּ גּוּפָא לַיהוָ"ה. וּמַלְכוּת, גּוּפָא לִשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהוּ אֲדֹנָי** אמנם הת"ת הכולל ו"ק דאצילות הוא גוף ממש לשם הוי"ה ולא רק נעל, כי עצמות שם הוי"ה מתלבש בו והוא כלי אליו, וכן המלכות דאצילות היא גוף ממש לשכינה שהיא שם אדנ"י, לפי שעצמות שם אדנ"י מתלבש בה והיא כלי אליו, כי כל הספירות הם עצמות וכלים, דהיינו הפנימיות הוא עצמות והחיצוניות הם כלים (רמ"ק בפרדס).

מצות חליצה להוציא את אותו רוחא של המת

וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְגוֹ'. (דברים כה) **פִּקּוּדָא דָּא, לַחֲלוֹץ** הנה מצוה זו הוא לקיים מצות חליצה. **וְהַאי אִיהוּ חֲלִיצַת רוּחָא מֵהַהוּא גּוּפָא** והוא סוד חליצת אותו רוחא של המת דשדי בגווה בביאה הראשונה מגופה של היבמה, **דְּבָעֵי לְאַנְהָגָא עִמֵּיהּ כְּאָח, וְהַהוּא קְשִׁירָא דְאַחְוָה דְעִם אָחוֹהָ מַתִּיר מִנֵּיהּ, וְהַהוּא רוּחָא אָזִיל נָע וָנָד, עַד דְּאַשְׁכַּח פָּרוֹקָא** כי הנה היה צריך לעשות יבום בכדי לנהוג עם אחיו חסד שבזה הוא יבוא בגלגול בבן היבמה ועי"כ הוא יתוקן,[שפה] וכאשר הוא עושה חליצה ומתיר ממנו את הקשר שיש בין אח לאח, עי"כ רוח אחיו המת הולך נע ונד בכף הקלע עד שהוא מוצא גואל שהקב"ה יגלגלנו באופן אחר. **הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (ויקרא כה) **אוֹ**

אור הרשב"י

[שפה] ובענין זה איתא בשער הגלגולים – הקדמה ג' וז"ל: אמנם בבחי' היבום אינו כן, והטעם הוא, לפי שהמתגלגל לסבות אחרות, מחמת כל שאר העבירות שבתורה, יש לו תקנה על ידי היסורין שסובל בעוה"ז, או בגיהנם, ולכן כל חלקי הנפש אינם צריכים אל הגלגול, אלא בדרך עבור כנזכר, והנצוץ הפרטיי הוא המתגלגל. אבל מי שבא בסוד היבום, הוא לסבת שמת בלא בנים, והרי הוא כאלו לא הצליח כלל ועיקר, וכאלו לא היה בעולם, ונוף הראשון הוי כלא היה, כנזכר בפרשת וישב ולכן צריך שהנפש ההיא שהיה בנוף הראשון בכל חלקיה, חוזרת להתגלגל לגמרי עתה מחדש לצורך עצמה, ונוף השני זה הוא גופו העיקרי, וכשנתקן בו ויפטר מן העה"ז, הנה בעת תחית המתים לא תשוב הנפש כי אם בו, אבל בגוף הא' אינו נכנס בו רק ההוא רוחא דשבק באנתתיה, כנזכר בסבא דמשפטים. והרי נתבאר חלוק שיש, בין מי שמת בלא בנים ובא בסוד היבום, למי שמת לסבת שאר עבירות שבתורה שבא בגלגול כפי ההזדמן, ולא על ידי יבום. והנה גם כל הפרטים הנז', נוהגים ברוח ונשמה, ע"ד מה שביארנו בענין נצוצי הנפש.

דּוֹדוֹ אוֹ בֶּן דּוֹדוֹ יִגְאָלֶנּוּ אוֹ מִשְּׁאֵר בְּשָׂרוֹ וְגוֹ'. וְאִי לָא אַשְׁכַּח, וְהִשִּׂיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל כי זהו מש"כ בפסוק או דודו וגו', דהיינו שאם תשיג ידו הוא יתגלגל ע"י יבום שאר בשרו, אמנם אם לא תשיג ידו שיגאלנו שאר בשרו אז 'והשיגה ידו ונגאל', דהיינו שאם תימצא לו זכות הוא יתגלגל בבן יבום דאשת חבר שמת בלא בנים, כי הנה אינה צריכה ליבום מאחר שתולדותיהם של צדיקים הם מעשים טובים ותורתו ותלמידיו המה לו לבנים, ולכן כאשר מייבמים את אשתו אין יבום זה לחינם, מאחר שנפש המת מתוקנת, אלא הקב"ה מגלגל בבן היבמה הזאת כמה נשמות שאין להם גואל (זהר וישב דף קפ"ז ע"ב). כְּאוֹרֵחַ דְּאָזִיל מֵאֲתָר לַאֲתָר, אוֹ כְּעֶבֶד דְּאָזִיל בְּשַׁלְשֶׁלֶת עַל צַוָּארֵיהּ, עַד דְּאַשְׁכַּח פִּדְיוֹן מֵאָדוֹן דִּילֵיהּ עַל חוֹבֵיהּ וכל עוד לא נמצא לו גואל הוא הולך כאורח ממקום למקום בכף הקלע, או כעבד ההולך קשור בשלשלת על צווארו עד שהוא ימצא פדיון מקונו על חובו, שסוד פדינו הוא גלגולו. וַוי לְמַאן דְּלָא אֲנָח בֵּן לְמִפְרַק יָתֵיהּ

אוי לו למי שלא הניח בן אחריו שיגאל אותו מכך, והוא כי ברא מזכה אבא.

אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים

וְאֵלְיָהוּ וְרַבָּנָן וּמָארֵי מְתִיבְתָּאן, הָכָא רָמִיז, אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין [שפו] ואמר הרע"מ, אליהו

אור הרשב"י

[שפו] ובכדי להבין את המאמר הבא, נעתיק את מש"כ הרמ"ק בענין גלות השכינה, כי הנה בתחילה נסתלק ז"א מעליה ועלה ונתעלם למעלה עד שנחרב ביה"ק, ולאחר שנחרב ביה"ק וגלתה השכינה גלה גם ז"א אחריה מאחר שהוא כרוך אחריה, והוא